

جلسات شرح و تفسیر

حجت الاسلام و المسلمین استاد

محمد جواد حاج علی اکبری

موضوع:

دعای چهل و دوم (ختم قرآن)

جلسه ۲۷

۱۳۹۶/۰۸/۲۲

■ زلزله، بهانه‌ای برای یادآوری قیامت

■ زمینه‌سازی اربعین برای ظهور

■ حساسیت اوضاع منطقه

■ قرآن کریم، در کلام و سیره‌ی اهل بیت (علیهم السلام)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
ردآمد

زلزله، بهانه‌ای برای یادآوری قیامت

جزئی در گوشه‌ای از کره‌ی زمین است و حتی آنچه در مقیاس بم اتفاق افتاد و سی و چند هزار نفر را در یک شب، از روی زمین به زیر زمین برد و طومار یک شهر را درهم پیچید، اتفاق کوچک محسوب می‌شود. زلزله‌ی دیشب در مقیاس خودش بررسی می‌شود و به لطف خدای متعال، آسیب‌هایش قابل مقایسه با زلزله‌ی بم نیست؛ اما چندین استان را تحت تأثیر خود قرار داده است. زلزله آن است که در پیش است که فرمود: «إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ؛ زلزله رستاخیز امری هولناک است». کلمه‌ی عظیم را چه کسی بیان کرده است؟ عظیم مطلق و پروردگار عظیم که عظمت مطلق از آن او است، از جریان قیامت، با عنوان لرزش عظیم یاد می‌کند. همه‌ی ما آن روز را خواهیم دید: «يَوْمَ

از این جلسه یادی کنیم از کسانی که در زلزله‌ی دیشب از دنیا رفتند و از دوستان امیرالمؤمنین (علیه السلام) بودند. برای درگذشتگان طلب مغفرت و برای بازماندگان، طلب اجر می‌کنیم. ان شاء الله خدای متعال مصدومان را شفا کرامت کند و مشکلاتی را که برای این مناطق پیدا شده، به لطف و کرم خود جبران کند و بهانه‌ای برای گره‌گشایی و خدمت به همدیگر باشد. زلزله از آیات الهی است. قرآن کریم از آنچه ما در این دنیا از زلزله درک می‌کنیم، به حادثه‌ی بزرگی گریز می‌زند که در راه است. اینها حرکت‌های بسیار

تَرَوْنَهَا؛ روزی که آن را ببینید». آن روز، مادری که بچه‌ی شیرخوارش را در وضعیت عادی لحظه‌ای رها نمی‌کند، به کلی رها می‌کند. آیات سوره‌ی زلزال نیز خیلی عجیب است: «إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زُلْزِلَآلَهَا؛ آنگاه که زمین به لرزش [شدید] خود لرزانیده شود». مؤمن همیشه به دنبال بهانه‌ای برای یاد خدای متعال و یاد آخرت و قیامت است. از جمله بهانه‌ها همین زلزله‌ای است که در کشورهای مختلف رخ می‌دهد و نیروها بسیج می‌شوند تا مشکلات را رفع کنند و مقامات تسلیت می‌گویند و همدردی می‌شود. این اتفاق برای برخی رخ می‌دهد و برای بعضی رخ نمی‌دهد؛ اما آن ماجرا همه را درگیر می‌کند و کل انسان‌ها را من الاولین الی الآخرین در بر می‌گیرد. وقتی آن زلزله‌ی بزرگ و اصلی

رخ دهد، همه باید آماده شوند و برای محاسبه بروند. سوره‌ی مبارکه‌ی زلزال برای تربیت انسان کافی است. کسی پیش پیامبر آمد و موعظه خواست. حضرت سوره‌ی مبارکه‌ی زلزال را به او آموخت. او گفت: همین برای من کافی است، و رفت. پیامبر فرمود: «انصرف الرجل و هو فقیه؛ او فقیه شد و بازگشت». اگر روزی در پیش است که مثقال ذره محاسبه می‌شود، پس تکلیف معلوم است. پیامد آن زلزله این است که مردم سر از خاک برمی‌دارند و مهیای حساب و کتاب می‌شوند و ذره و حتی مثقال ذره در حساب الهی گم نمی‌شود. منظور از مثقال ذره کوچک‌ترین چیزی است که می‌توان فرض کرد. این اتفاقات مؤمن را به یاد آن روز می‌اندازد و کسانی که در منطقه‌ی این حوادث هستند، لرزش زیر

اهل بیت (علیهم السلام) است. این اتفاق را نمی‌توانند سانسور کنند و هر چه تلاش می‌کنند، نمی‌توانند روی حقیقت سرپوش بگذارند. یکی از خبرگزاری‌های اروپایی یا آمریکایی سخن از بیست میلیون گفته بود؛ در حالی که معمولاً از دویست هزار نفر یا دو میلیون هم سخن نمی‌گفتند. در تطهیر و تعالی و پیشبرد جامعه‌ی ما و کادرسازی برای امام عصر (علیه السلام)، آنچه رخ می‌دهد، اتفاق خیلی عجیبی است و آثار خاص خود را دارد. وقتی زائر با این کیفیت پیاده به زیارت می‌رود و برمی‌گردد، فرشته‌ای از جانب خدای متعال پیش او می‌آید و می‌گوید: من از جانب خدا آمده‌ام و خدا به تو سلام رسانده است. آنچه در مورد زیارت سیدالشهدا (علیه السلام) آمده، فقط برای خود حضرت است و هیچ مشابه و

پای انسان و گسسته شدن تعلقات را می‌بینند و سقف منزل را عامل هلاک و بیچارگی می‌بینند. این افراد بیشتر می‌توانند استفاده‌های معنوی ببرند و ان‌شاءالله به عنایت صاحب زمین و زمان، حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) همه‌ی دوستان حضرت در این زمین و زمان و آن زلزله‌ی بزرگ، در امان باشند.

زمینه‌سازی اربعین برای ظهور

هفته‌ی گذشته شاهد جریان اربعین سید و سالار شهیدان بودیم؛ آن اتفاق بزرگ و شیرین و خوش‌مضمون و پرفایده و پرسود و پر بهجت و پر بشارت. درباره‌ی این واقعه‌ی بزرگ هر چه گفته شود، کم است. این واقعه باعث رفعت اهل معنا و احساس اهتزاز برای دوستان اهل بیت (علیهم السلام) و سرافکندگی دشمنان اسلام و

همه‌ی آنها ممنون هستیم. خدا به همه‌ی آنان اجر دهد. آقا هم امروز طی یک اقدام بسیار خوب و بجا، از ملت عراق تشکر کردند. چیزی که این دفعه برای ما بسیار شیرین بود، سامرا بود. از نوبت قبلی تشرف ما به سامرا، سال‌های قابل توجهی گذشته بود. آن توطئه و جسارت و اهانتی که در مورد این حرم مطهر انجام شد، بهانه‌ای شد تا دوستان اهل بیت (علیهم السلام) این حرم را بسیار زیباتر و باشکوه‌تر از قبل بسازند. واقعاً کار بزرگی شده است. انصافاً خیلی خوب کار کرده‌اند. تلقی این است که با توجه به مسائل امنیتی، خلوت باشد و به‌خصوص شب خلوت‌تر؛ اما دیدیم که پر جمعیت بود و ترابری هم به وسیله‌ی تریلی‌ها انجام می‌شد. الان سامرا و حرم به شهر وصل

نظیری ندارد. وقت قیاس، با حج مقایسه می‌شود که آنجا هم سخن از هزار حج است. «وتر مورتور» که در زیارت عاشورا آمده، به همین معنا است که حسین (علیه السلام) فرد متفرد است. ان‌شاءالله خدای متعال برکات این اتفاق بسیار بزرگ و شیرین و ناشناخته را روزافزون سازد و ما را قدرشناس آن قرار دهد. امسال به لحاظ کیفیت و کمیت از سال‌های قبل بهتر بود و امنیت هم خیلی عالی بود. آن طرف پذیرایی‌ها و میزبانی‌ها بهتر بود و این طرف خدمات بهتر و کیفی‌تر. اینکه چنین جمعیتی بخواهد از کشور خارج شود و برگردد، اتفاق بزرگی است و کار آسانی نیست. برخی در مقام نقد و بررسی سخنانی می‌گویند، اما کار واقعاً بزرگی است و مجموعه‌های بزرگی را درگیر می‌کند. انصافاً خیلی خدمت کردند و ما از

قابل ملاحظه‌ای رخ داده است. در عراق بحمدالله کار داعش تمام شده است. آقای سلیمانی گفته بودند تا دو ماه دیگر کار آنها تمام است، و آن زمان نزدیک است. باید مطالعه کنید تا ببینید داعش چیست و چه منطقه‌ی گسترده‌ای را درگیر کردند و چطور جمع شدند! این اعجاز انقلاب اسلامی و امتداد حضور ایران بود. مرکز فتنه هم که آل سعود خبیث بود، دیوانه شده است و رفتارهای سبک از خود نشان می‌دهد. در یمن به شکلی و در سوریه به شکلی و در عراق به شکلی دیگر درگیر شده و اکنون با حزب الله لبنان درگیر شده‌اند. سعد حریری منحوس را آلت دست کرده‌اند. رفیق حریری انسان بدی نبود؛ اما پسرش برای لبنان نحس درآمده است. معلوم است که همه‌ی اینها خیمه‌شب‌بازی است. باید از اینجا سریعاً

شده و این پیام‌هایی دارد. در ساخت و ساز و تدابیر منطقه‌ای، عزیزان هم‌وطن ما هستند که واقعاً خوب کار کرده‌اند. ما از آنان تشکر و برایشان دعا می‌کنیم. ضریح خیلی زیبایی آماده کرده‌اند. بخش احلا و شیرین این سفر برای من، زیارت سامرا بود. آن همه دور هم نشسته بودند و شام می‌خوردند و همه‌ی زائران را آستانه‌ی مقدسه سامرا ضیافت می‌کرد. تصویر من از سرداب هم همان تصویر قدیمی خیلی کوچک بود؛ اما الان دیدم که صحنی بزرگ فراهم شده و چندبرابر جمعیت بالا، آنجا مشغول استراحت بودند. الحمدلله دعاگوی دوستان عزیز و مخصوصاً اهالی صحیفه بودیم.

حساسیت اوضاع منطقه

در مورد حوادث منطقه اتفاقات

است و باید این را درک کنیم و همگی خیلی خوب کار کنیم. این فرصت‌ها را اصلاً نباید از دست داد. حوادث بزرگی در پیش است و همه باید کار کنند و این فرصت‌ها را قدر بدانند و این معجزات را ببینند و ایمان خود را تقویت کنند. قصه‌ی اربعین، آیتی از آیات الهی است و باید ایمان جامعه‌ی مؤمنین را تقویت کند.

قرآن کریم، در کلام و سیره‌ی اهل بیت (علیهم السلام)

ذیل دعای ۴۲، بحثی را که تقدیم کرده‌ایم، با چند نمونه از سیره‌ی ائمه و اولیای خدا در مورد قرآن کریم ادامه می‌دهم.

۱. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله) به ابن مسعود فرمودند: برای من قرآن بخوان! ابن مسعود گفت: قرآن

به طراحی‌های صهیونیستی - آمریکایی برای این منطقه منتقل شوید که کل طرح‌هایشان به فضل الهی و به مدد امام عصر و به تدابیر آقا و کمک یاران رشیدی مانند آقای سلیمانی، به گل نشسته است. امیدواریم همه قدر بدانند و شاکر باشند. ان‌شاءالله اینها بشارت برای اتفاقات بزرگی است که در راه است. چند وقت پیش به دوستان گفتم که جریان سعودی از درون در حال متلاشی شدن است. فشار اجتماعی هم در جامعه‌ی عربستان شکل گرفته است. البته مردمش خوابشان سنگین است و خیلی دیر بیدار می‌شوند؛ اما گویا نشانه‌هایی دارد دیده می‌شود و به لطف خدای متعال، این پایگاه اصلی آمریکا و رژیم صهیونیستی در بین مسلمانان، در حال نابودی است. این روزها، روزهای خیلی خوبی

گرفتار خلافت و... بوده‌اند! نوف بکالی که از اصحاب حضرت علی (علیه السلام) است، می‌گوید: شبی میهمان حضرت بودیم. دیدیم که حضرت نیمه‌ی شب از پله پایین می‌آیند و دست را به دیوار گرفته‌اند و آیات «إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...» را می‌خوانند و به آسمان نگاه می‌کنند. حضرت ساعت به ساعت آسمان را تماشا می‌کرد و مشغول تلاوت قرآن بود. از این روایت برمی‌آید که نوف بکالی از یاران نزدیک حضرت بوده است.

۳. حضرت زهرا (سلام الله علیها)

حضرت زینب نقل می‌کند که حضرت زهرا (سلام الله علیها) فرمود: «لِلَّهِ فِيكُمْ عَهْدٌ قَدَمَهُ الْيَكُمُ وَبَقِيَّةُ اسْتَخْلَفَهَا عَلَيْكُمْ: كِتَابُ اللَّهِ بَيْنَهُ بَصَائِرُهُ وَ آيٌ مُنْكَشَفَةٌ سَرَائِرُهُ، وَ بُرْهَانٌ مُتَجَلِيَةٌ ظَوَاهِرُهُ؛ خدا

بر شما نازل شده، من برای شما قرآن بخوانم؟! پیامبر پاسخ داد: «أَحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْ غَيْرِي؛ دوست دارم آن را از دیگران بشنوم». ابن مسعود شروع به قرآن خواندن کرد و رسول الله (صلی الله علیه و آله)، دو چشمش مانند چشمه شده بود و اشک می‌جوشید.

۲. امام علی (علیه السلام)

ابن حبیش می‌گوید: برای امام علی (علیه السلام) در مسجد جامع کوفه تمام قرآن را از اول تا آخر، خواندم. «فَلَمَّا بَلَغْتَ الْحَوَامِيمَ قَالَ لِي: قَدْ بَلَغْتَ عَرَائِسَ الْقُرْآنِ»؛ وقتی به سوره‌هایی رسیدم که با حم شروع می‌شوند، حضرت گفتند: به عروس‌های قرآن رسیدیم. کارکرد اصلی مساجد، قرائت قرآن کریم است. امام چقدر برای قرآن در مسجد وقت گذاشته‌اند؛ در حالی که

خدا فرزند و برای قرآن سند بودی». در مورد امام حسین (علیه السلام) بیان جالبی در تفسیر برهان آمده است. عبدالرحمن که معلم قرآن یکی از بچه‌های حضرت بوده است، سوره‌ی حمد را به فرزند سیدالشهدا (علیه السلام) آموزش می‌دهد. وقتی این بچه نزد پدر آمد و سوره‌ی حمد را به حضرت تحویل داد، حضرت به معلم هزار دینار عطا کردند و هزار حُله هم به او دادند؛ سپس فرمودند: دهان خود را باز کن. عبدالرحمن دهان خود را باز کرد و حضرت دهان او را پراز دُر کرد. چه معلم خوش‌اقبالی بوده است! کسی تعجب کرد و به حضرت ایراد گرفت. حضرت فرمودند: اینکه من به او دادم کجا و آنچه او به ما داد کجا؟! این روایت درس‌های بسیاری دارد. معلم قرآن باید در جامعه عزیز و مورد احترام باشد و

را با شما عهد و پیمانی است که برایتان فرستاده و بازمانده‌ای است که در میان شما به جای گذاشته است. اولی کتاب خدا است که دلیل برهان او است؛ نشانه‌ای که کشف‌کننده‌ی اسرارش است و دلیلی است که ظواهر آن را روشن می‌کند».

۴. امام حسن (علیه السلام)

در مورد امام حسن (علیه السلام) روایت داریم که ایشان وقتی می‌خواستند بخوانند، سوره‌ی کهف را می‌خواندند. کسانی که طالب شهادت هستند، باید سوره‌ی کهف را زیاد بخوانند. یک راز حسینی هم در سوره‌ی کهف نهفته است.

۵. امام حسین (علیه السلام)

در زیارت امام حسین (علیه السلام) می‌گوییم: «كُنْتُ لِلرَّسُولِ وَوَلَدًا وَّ لِلْقُرْآنِ سَنَدًا»؛ برای رسول

به پای او دُر و گوهر بریزند. قدیم بیشتر بود و قدیمی‌ها با این کارها را اکنون مردم برای معلم زبان انجام می‌دهند!

۷. امام باقر (علیه السلام)

جابر جعفری از امام باقر (علیه السلام) نقل می‌کنند که به او فرمودند: «بدان تو جزء دوستان ما نیستی مگر اینکه اگر همه‌ی همشهری‌های تو جمع شوند و بگویند تو بهترین انسان هستی، خوشحال نشوی و اگر بگویند تو بدترین انسان هستی، ناراحت نشوی، مگر آنکه خود را بر قرآن عرضه کنی و اگر قرآن گفت: خوب هستی، خوشحال شوی و چنانچه گفت: بد هستی، ناراحت شوی». از این روایت استفاده می‌شود که شخص باید خیلی با قرآن انس داشته باشد.

۸. امام صادق (علیه السلام)

یک روایت تکان‌دهنده از امام صادق (علیه السلام) داریم که ایشان

۶. امام سجاد (علیه السلام)

از حضرت علی ابن الحسین (علیه السلام) نیز نقل شده است: «اگر تمام کسانی که روی زمین زندگی می‌کنند، بمیرند و من تنهای تنها در این عالم بمانم، قرآن که با من باشد، هیچ نگرانی نخواهم داشت». امام سجاد (علیه السلام) از نظر صوت، زیباخوان‌ترین مردم در تلاوت قرآن کریم بود. همه صف می‌کشیدند و کنار منزل حضرت می‌ایستادند تا صدای تلاوتش را بشنوند. در سیره‌ی حضرت هست که اهتمام داشته‌اند تا بلند تلاوت کنند و اهل منزل بشنوند. این کاری است که متأسفانه ما انجام نمی‌دهیم.

صحبت‌ها و نکته‌های حضرت، برداشت‌هایی از قرآن کریم بود و هر سه روز یک بار، یک ختم قرآن می‌کردند. در ادامه‌ی این روایت نقل شده است که حضرت فرموده‌اند: «چون می‌خواستم تأمل کنم سه روز زمان برد؛ و گرنه در کمتر از سه روز نیز می‌توانم قرآن را ختم کنم». پیام این روایت برای ما مشخص است.

۱۱. امام جواد (علیه السلام)

شخصی می‌گوید: خدمت امام جواد (علیه السلام) رفتم تا حجت خدا را زیارت کنم و سپس برای دیگران نقل کنم. وی می‌گوید: این آقا (امام جواد) در مقام امامت تجلی حقیقتی است که در نبوت آشکار شد.

۱۲. امام هادی (علیه السلام)

در مورد سیره‌ی امام هادی (علیه السلام) نقل شده است که کسی

در حال تلاوت قرآن در نماز بودند که از هوش رفتند. وقتی به هوش آمدند، از ایشان پرسیدند: چه باعث شد که این حالت ایجاد شود؟ فرمودند: «این قدر آیات قرآن را تکرار کردم تا به حالی رسیدم که گویا خودم آن آیات را از حضرت حق شنیدم».

۹. امام کاظم (علیه السلام)

جناب شیخ مفید از امام کاظم (علیه السلام) نقل می‌کنند که امام علاوه بر تسلط بر تمام معانی و حقایق قرآن، صوت دلربایی داشت و وقتی قرآن می‌خواند، حالت حزن پیدا می‌کرد و گریان می‌شد و همه‌ی کسانی که تلاوت حضرت را می‌شنیدند نیز همین حالت را پیدا می‌کردند.

۱۰. امام رضا (علیه السلام)

سیره‌ی امام رضا (علیه السلام) این‌گونه بود که تمام

می‌گوید من منزل حضرت را به صورت کامل تفتیش کردم؛ اما به جز یک مصحف و یک قطعه‌ی دعا چیزی ندیدم. حضرت مشغول تلاوت قرآن و آیات وعده و وعید الهی بود. معلوم است که حضرت در خلوت و جلوت خود به قرآن کریم مراجعه می‌کرده‌اند. روزی همه‌ی ما شود.

۱۳. امام عسکری (علیه السلام)

از حضرت عسکری (علیه السلام) متن وصیتی به بابویه قمی در دست است که ایشان فهرستی را ارائه داده‌اند که یکی از آنها این است که با قرآن هم‌عهد شوید. ارتباط باید فوق‌العاده وسیع و دقیق باشد تا بتوان آن را تعاهد نامید.

۱۴. امام زمان (علیه السلام)

در مورد حضرت امام عصر (علیه السلام) نقل شده است که وقتی ایشان قیام کنند، امر می‌کنند تا

منابع و مآخذ

۱. حج: ۱.
۲. همان: ۲.
۳. همان.
۴. زلزال: ۱.
۵. مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ذیل آیه هشت سوره‌ی زلزال.

۶. همان، ج ۷، ص ۷۰.
۷. محمدباقر مجلسی، بحارالانوار، ج ۸۹، ص ۲۰۷.
۸. آل عمران: ۱۹۰.
۹. محمدباقر مجلسی، بحارالانوار، ج ۴۱، ص ۲۲.
۱۰. شیخ صدوق، من لا یحضره الفقیه، ج ۳، ص ۵۶۷.
۱۱. ملحقات احقاق الحق، ج ۱۱، ص ۱۱۴.
۱۲. محدث نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۳، ص ۱۱۷.
۱۳. محمدباقر مجلسی، بحارالانوار، ج ۴۶، ص ۱۰۷.
۱۴. همان، ج ۴۷، ص ۵۸.
۱۵. ابن شهر آشوب، مناقب آل ابی طالب، ج ۴، ص ۳۶۰.
۱۶. محدث نوری، مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۵۲۷.
۱۷. شیخ مفید، ارشاد، ج ۲، ص ۳۸۶.

افق‌ها؛ درنگی بر مسئله‌تعلیم و تربیت

OfoghHa.ir © سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۴۸۵۹۵۹

۲ شنبه‌ها

بعد از نماز مغرب و عشاء

(۶ ماه دوم سال)

تهران، خیابان سرچشمه
مجمع فرهنگی شهدای هفتم تیر